

Motion om att uppföra minnesmärke över rösträttskvinnor på Skeppsbron

Motion av André Nilsson (L)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Torun Boucher

Sammanfattning av ärendet

André Nilsson (L) har väckt en motion i kommunfullmäktige om att rösträttskvinnorna bakom Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt förevigas med ett minnesmärke på Skeppsbron.

Motionären framför avsaknaden av statyer eller minnesmärken tillägnade de kvinnor som engagerat sig i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt (LKPR).

I motionen föreslås att kommunfullmäktige beslutar att Stockholms stad ska upprätta ett minnesmärke på Skeppsbron över rösträttskvinnorna bakom Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden, Södermalms stadsdelsnämnd, kulturnämndens arkivutskott, Fredrika Bremer-förbundet, Liberala Kvinnor, Stockholms kvinnohistoriska och Svenska kvinnors vänsterförbund. Liberala Kvinnor, Stockholms kvinnohistoriska och Svenska kvinnors vänsterförbund har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret vill framhålla att det brukar råda restriktivitet när det gäller att använda Stockholms stads gator och torg för uppförande av minnesmärken och att traditionen med minnesmärken och monument alltid hanteras med stor försiktighet av staden. Stadsledningskontoret anser att en översyn kan övervägas kring att upprätta ett minnesmärke, förutsatt att finansieringen kan lösas och inom en översyn av lämplig utformning och plats.

Kulturnämnden anser att ämnet är angeläget och Skeppsbron kan vara en bra plats för nya offentliga konstverk. Det finns dock redan ett konstverk på Riksplan vid

riksdagshuset som synliggör kampen för kvinnlig rösträtt. I och med detta konstverk redan finns i Skeppsbrons absoluta närhet bör det nogsnamt övervägas om just Skeppsbron är rätt plats för att uppföra ett minnesmärke i enlighet med förslaget.

Södermalms stadsdelsnämnd framhåller att det kan vara motiverat att synliggöra det historiska skeendet som ledde fram till kvinnors rösträtt. Nämnden lyfter dock att de saknar rådighet gällande den aktuella platsen eftersom det inte utgörs av mark som stadsdelsnämnden ansvarar för.

Fredrika Bremer-förbundet tillstyrker motionen om att uppföra ett minnesmärke över rösträttskvinnor på Skeppsbron.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Jag välkomnar André Nilssons förslag om att uppföra ett minnesmärke över de kvinnor som varit med och kämpat för kvinnlig rösträtt. Platsen som föreslås i motionen domineras av monument och minnesmärken på manliga historiska personligheter, därför håller jag med om att det finns en god chans att ändra på det när Skeppsbron ska moderniseras.

Remissvaren lyfter att det finns en skulptur på Riksplan som uppmärksammar de första kvinnorna som valdes in i Riksdagen. Jag anser dock att det vore hedersamt att även uppmärksamma kvinnorna i rörelsen som ledde kampen för kvinnlig rösträtt i Sverige.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Bilaga

Motion om att uppföra ett minnesmärke över rösträttskvinnor på Skeppsbron, dnr KS 2023/152-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen
2. Att ge kulturnämnden i uppdrag att uppföra minnesmärket

Det är glädjande att majoriteten välkomnar Liberalernas förslag om att uppföra ett minnesmärke över de kvinnor som varit med och kämpat för kvinnlig rösträtt. Vi välkomnar det positiva mottagandet av vår motion och ser fram emot genomförandet inom en snar framtid.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 4 oktober 2023

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av borgarråden Christofer Fjellner, Annika Friberg och Jonas Nilsson (alla M), Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebo som är likalydande med Liberalernas reservation i borgarrådsberedningen.

Reservation av Gabriel Kroon (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att avslå motionen
2. Därutöver anföra följande:

Vi finner det anmärkningsvärt att Liberalerna väljer att frångå principen om en armlängds avstånd vid urval och placering av konst. Motionens förslag innebär långtgående politikerstyre avseende såväl urval av tematik som plats. Vi anser att en enkel öppen digital folkomröstning bör komma till stånd vid urval av konst. Således säkerställs en armlängds avstånd från såväl politiker som tjänstemän.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) som är likalydande med Liberalernas reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

André Nilsson (L) anför i en motion att kommunfullmäktige beslutar att Stockholms stad ska upprätta ett minnesmärke över rösträttskvinnorna bakom Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt på Skeppsbron. I motionen lyfts att kvinnor som gjort avtryck i vårt samhälle sällan har fått sätta likvärdigt avtryck i Stockholms fysiska miljö.

Nu när staden ska utveckla Skeppsbron finns det chans att uppmärksamma några av de kvinnor som varit avgörande för Sveriges demokratisering. Liberalerna motionerar därför om att rösträttskvinnorna bakom Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt ska få ett minnesmärke på Skeppsbron.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden, Södermalms stadsdelsnämnd, kulturnämndens arkivutskott, Fredrika Bremer-förbundet, Liberala Kvinnor, Stockholms kvinnohistoriska och Svenska kvinnors vänsterförbund. Liberala Kvinnor, Stockholms kvinnohistoriska och Svenska kvinnors vänsterförbund har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 30 augusti 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret delar motionärens intention om att det är viktigt att uppmärksamma den allmänna och lika rösträtten. Stadsledningskontoret vill framhålla att det brukar råda restriktivitet när det gäller att använda Stockholms stads gator och torg för uppförande av minnesmärken och att traditionen med minnesmärken och monument alltid hanteras med stor försiktighet av staden.

Utifrån att den allmänna och lika rösträtten är en angelägen fråga att belysa kan uppförandet av ett minnesmärke övervägas. Stadsledningskontoret anser att en viktig förutsättning är att finansieringen kan lösas då minnesmärken eller minnesplatser som regel är förknippade med investerings- och driftkostnader. Det bör i sammanhanget noteras att det finns en konstinstallation på Riksplan vid riksdagshuset som representerar kampen för kvinnlig rösträtt och stadsledningskontorets bedömning är att om en gestaltad minnesplats ska komma till stånd finns det anledning att se över såväl utformning som platsfrågan.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att Motion om att uppföra minnesmärke över rösträttskvinnor på Skeppsbron av André Nilsson (L) besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 13 juni 2023 följande.

Kulturnämnden godkänner förvaltningarnas gemensamma tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Isabell Palmqvist m.fl. (L), se Reservationer m.m.

Kulturförvaltningens och Stockholms stadsarkivs tjänsteutlåtande daterat den 1 juni 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningarna tycker att det är viktigt att synliggöra det historiska skeende som ledde fram till kvinnors rösträtt. Ämnet är angeläget och Skeppsbron kan vara en bra plats för nya offentliga konstverk. Det är dock en angelägen fråga inte bara för Stockholms stad utan för hela Sverige.

Det finns redan ett konstverk på Riksplan vid riksdagshuset som synliggör kampen för kvinnlig rösträtt. Konstverket *Kom som du är!* är en konstnärlig gestaltning av konstnären Astrid Göransson utförd genom Statens konstråd. Konstverket tillkom med anledning av demokratins hundraårsjubileum och uppfördes 2021. I verket lyfts de fem första kvinnliga ledamöterna i Sveriges riksdag fram. I och med detta konstverk redan finns i Skeppsbrons absoluta närhet bör det nogsnamt övervägas om just Skeppsbron är rätt plats för att uppföra ett minnesmärke i enlighet med förslaget.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 juni 2023 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 15 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen anser att det kan vara motiverat att synliggöra det historiska skeendet som ledde fram till kvinnors rösträtt. Förvaltningen saknar rådighet gällande den aktuella platsen då området inte utgörs av mark som stadsdelsnämnden ansvarar för.

Enligt uppgift från Stockholm Konst finns det redan ett konstverk på Riksplan vid Riksdagshuset som synliggör kampen för kvinnlig rösträtt. Konstverket ”Kom som du är!” är en konstnärlig gestaltning av konstnär Astrid Göransson utförd genom Statens konstråd. Konstverket tillkom med anledning av demokratins hundraårsjubileum och är uppfört 2021. I verket lyfts de fem första kvinnliga ledamöterna i Sveriges riksdag fram.

I och med att ovannämnda konstverk finns i Skeppsbrons närhet kan det, enligt förvaltningen, vara relevant att staden utreder om just Skeppsbron är den rätta platsen att placera ett minnesmärke på i enlighet med förslaget.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Fredrika Bremer-förbundet

Fredrika Bremer-förbundets yttrande daterat den 17 maj 2023 tillstyrker motionen om att uppföra ett minnesmärke över rösträttskvinnor på Skeppsbron.

Fredrika Bremer-förbundet välkomnar förslaget om att uppföra ett minnesmärke över rösträttskvinnor på Skeppsbron. Fredrika Bremer-förbundet instämmer med motionärernas ståndpunkt att ett minnesmärke över rösträttskvinnorna skulle komma att ha en bildande funktion och upplysa om Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtts avgörande roll i utvecklingen av svensk demokrati.

Reservationer m.m.

Kulturnämnden

Reservation av Isabel Smedberg-Palmqvist (L)

1. att avslå förvaltningens förslag till svar på remissen samt
2. att därutöver anföra

André Nilsson (L) har i en motion till kommunfullmäktige föreslagit att Stockholm stad ska upprätta ett minnesmärke på Skeppsbron över rösträttskvinnorna bakom Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt. Detta då avsaknaden av statyer och andra minnesmärken över de kvinnor som engagerade sig i Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt (LKPR) är missvisande sett i relation till betydelsen av deras gärningar för att demokratisera Sverige. Därför yrkar Liberalerna på att kommunfullmäktige ska besluta att staden upprättar ett minnesmärke över rösträttskvinnorna bakom föreningen på Skeppsbron.

I förvaltningarnas svar lyfts aspekten att denna fråga är angelägen inte bara för Stockholms stad utan för hela Sverige. Dock hade LKPR sin bakgrund i Stockholm, vilket gör det än mer lämpligt att hitta en plats just i Stockholm för att uppmärksamma kampen för Sveriges övergång till demokrati.

Förvaltningarna håller med om vikten av att synliggöra det historiska skeende som ledde fram till kvinnors rösträtt. Då det redan finns ett konstverk på Riksplan vid riksdagshuset som synliggör kampen för kvinnlig rösträtt, konstverket Kom som du är!, betonar man vikten av att nogsamt överväga om just Skeppsbron är rätt plats för att uppföra ett minnesmärke i enlighet med förslaget.

Även om detta är en viktig aspekt att beakta är, som André Nilsson påpekar i sin motion, Gamla stan Sveriges historiska hjärta och det finns gott om monument, statyer och minnesplaketter där som berättar historien om Sverige. Trots det är Kristina Nilsson, som under en tid ledde frigörelsekampen mot Danmark, den enda historiska kvinna som finns representerad i den stadsmiljön. Vanligtvis är det inte lätt att hitta nya platser att upprätta minnesmärken i Gamla stan. Omdaning av Skeppsbron är en unik chans som borde tas tillvara på.